भक्तपुर जिल्ला विकास समितिको सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन

(आ. व. २०७२/०७३)

पेश गरिएको निकाय

जिल्ला विकास समितिको कार्यालय

भक्तपुर

पेश गर्ने निकायः

स्थानीय स्वशासन सहयोग मञ्च नेपाल प्रा.लि.
धापासी, काठमाण्डौ

विषय सूचि

विवरण	पेज नं.
१. पृष्ठभूमि	१
२. सामाजिक परीक्षणको उद्देश्य	२
३. अध्ययन विधि	२
४. अध्ययनका सीमाहरु	३
५. सामाजिक परीक्षण गर्दा अवलम्बन गरिएका सिद्धान्तहरु	४
६. बृहद छलफल कार्यक्रमको विवरण	५
क) कार्यविधिको अनुसूचि २ बमोजिम स्थानीय निकायको विवरण	६
ख) कार्यविधिको अनुसूचि ३ बमोजिम विषयगत कार्यालय/गैससको विवरण	१५
७. सामाजिक परिक्षणबाट देखिएका सवल पक्षहरु	१९
८. सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका चुनौती तथा कमिकमजोरीहरु	२१
९. सामाजिक जिम्मेवारी पुरा गर्न जि.बि.स. भक्तपूरले चाल्नु पर्ने कदमहरु वा सुझावहरु	२२
१०. सामाजिक परीषण गर्दाका केहि अनुभवहरु	२३
११. अनुसूचिहरु	२४
अनुसूचि १: सहभागीहरुको उपस्थिति	२५
अनुसूचि २: बृहद छलफल कार्यक्रमका केहि झलकहरु	२८
अनुसूचि ३: छलफलमा सहभागीहरुबाट व्यक्त बिचारको संक्षिप्त बिबरण	३३
अनुसूचि ४: जिबिसको उपभोक्त समिति मार्फत योजना संचालन गर्ने निर्णय	३५

भक्तपुर जिल्लाको नक्सा

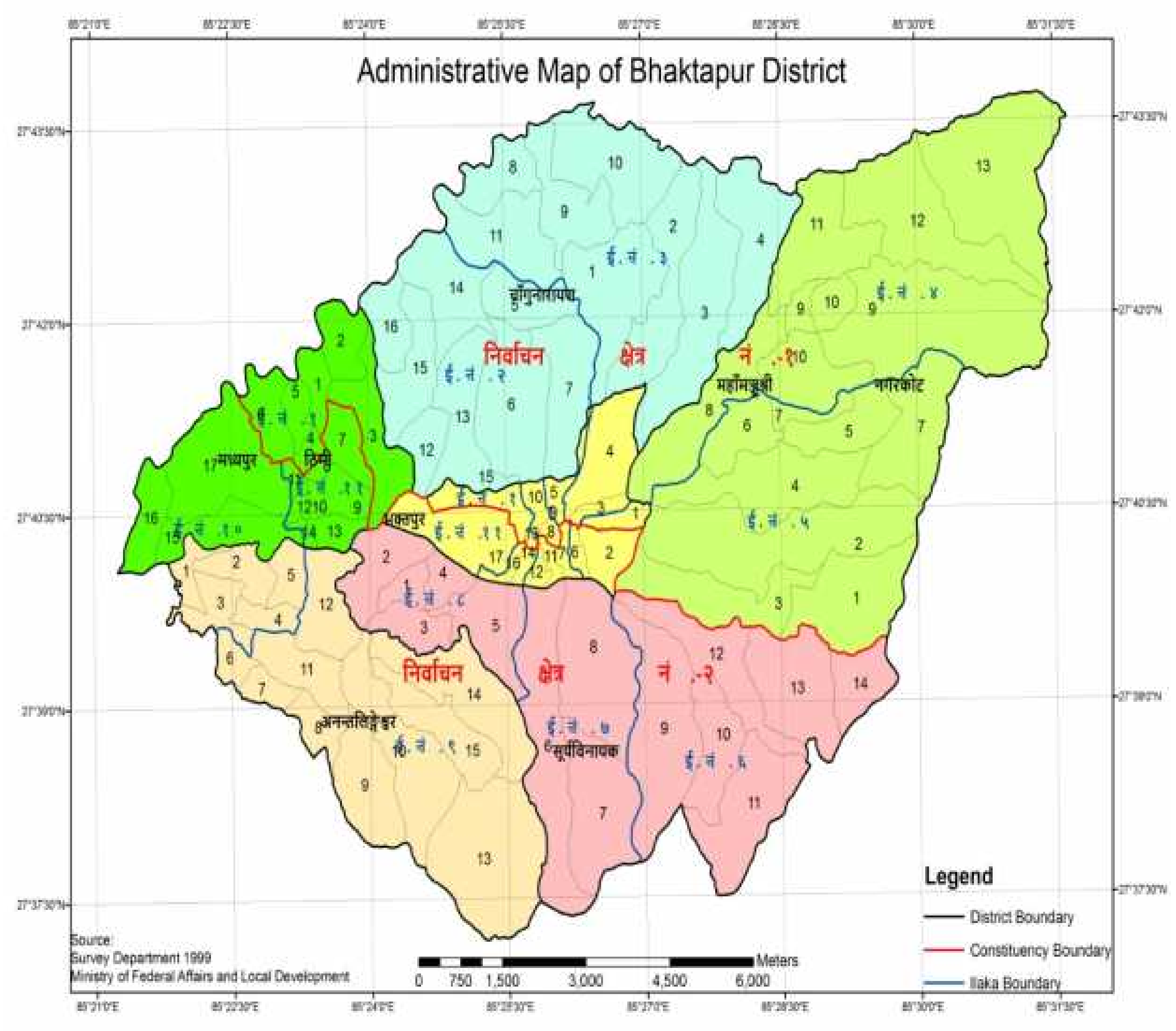

१. पृष्ठभूमि

जनतालाई शासन प्रक्रियामा प्रत्यक्ष संलग्न गराउने उद्देश्यले जनताका सरोकारका योजना र्जुमा र संचालनमा जनताकै निर्णय कायम हुने गरी स्वायत्त स्थानीय निकाय स्थापना गर्ने विषय स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ को प्रस्तावनामा स्पष्ट उल्लेख छ । स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली २०६४ को नियम २०१ को (१) मा "स्थानीय निकायले एक आर्थिक वर्षमा सम्पादन गरेका कार्यक्रमहरुको आर्थिक वर्ष समाप्त भएको चार महिनाभित्र सामाजिक परीक्षण गराउनु पर्नेछ" भन्ने अनिवार्य व्यवस्था गरेको छ । नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले स्थानीय निकाय सामाजिक परीक्षण कार्यविधि, २०६७ जारी गरेको छ । साथै यस कार्यलाई स्थानीय निकायले सम्पादन गर्नुपर्ने अनिवार्य कार्यको रुपमा जिल्ला विकास समितिको न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन मापन कार्यविधि, २०६६ मा तोकिएको समयावधिमा सामाजिक परीक्षण सम्पन्न गरेनगरेको मापन गर्ने व्यवस्था गरेको छ । सामाजिक परीक्षणबाट सार्वजनिक निकायका गतिविधि प्रति सरोकारवालाहरूको अपनत्वको भावना विकास गर्न, उपलब्ध स्रोत साधनको अधिकतम उपयोगमा सहयोग गर्न, पारदर्शिता ल्याउन, उत्तरदायित्वको भावना जागृत गराई सार्वजनिक सेवा प्रदानमा हुने वा भए गरेका कमीकमजोरी तथा जनगुनासोलाई समयमै सम्बोधन गर्न मद्दत पुग्दछ ।

बिकेन्द्रिकरणको माध्यमबाट जनतालाई शासन प्रक्रियामा संलग्न गराउने राज्यको नीति बमोजिम नेपाल सरकारले स्थानीय आवश्यकता र जनताका माग सम्बोधन गर्ने खालका कार्यक्रम तथा योजना छनौट, तर्जुमा र संचालन जनताकै निर्णयबाट गरिने व्यवस्थाका लागि स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन लागु गरेको छ । सो ऐनले तोकेको प्रकृया अनुसार विभिन्न चरण पार गर्दै स्थानीयस्तरका आयोजना संचालनका लागि नेपाल सरकारले स्थानीय निकायलाई अनुदान उपलब्ध स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ । स्थानीय निकायको आफ्नो श्रोत र सरकारबाट प्राप्त अनुदान रकमले स्थानीय जनताका आवश्यकता र माग बमोजिमका योजना संचालन गर्नु, सामाजिक आर्थिक विकासका लागि श्रोत परिचालन गर्नु, लक्षित समुदाय, बालवालिका, महिला तथा अशक्त र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको सहभागितामा स्थानीयस्तरका योजना संचालन गर्नु जिल्ला विकास समितिको सामाजिक दायित्व हुन आएको छ ।

जनतालाई सेवा प्रवाह गर्न अग्रपंक्तिमा रहेको स्थानीय निकायसंग जनताका अपेक्षा, आकांक्षा र माग आउनु स्वभाविक हो । यसरी प्राप्त हुन आएका असिमित माग र जनचाहना तथा प्राप्त श्रोत साधनको समुचित उपयोग गर्दै अन्य निकायहरुको सहयोग, सहकार्य र समन्वयमा आर्थिक, सामाजिक विकासका लागि कार्यक्रम संचालन गर्दै जानु स्थानीय निकायहरुको सामाजिक जिम्मेवारी हो । यसरी स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६४ को नियम २०१ को उपनियम (१) बमोजिम आर्थिक सामाजिक विकासमा गरेको योगदानको लेखाजोखा वा मूल्यांकन गर्ने कार्य नै स्थानीय निकायको सामाजिक परीक्षण हो । नेपाल सरकारले जारी गरेको स्थानीय निकाय सामाजिक परीक्षण कार्यविधि, २०६७ ले निर्देश गरे अनुसार स्थानीय निकायले प्रत्येक वर्ष सम्पादन गरेको कार्यक्रमहरुको अर्को वर्षको चार महिनाभित्र तेश्रो पक्षबाट लेखा जोखा र मूल्यांकन गराई प्रतिवेदन प्राप्त गर्नु पर्ने र प्राप्त प्रतिवेदन वोर्ड बैठक र परिषदमा प्रस्तुत गरी छलफल तथा प्राप्त सुझाव कार्यान्वयनका लागि ठोस निर्णय गर्नु पर्ने सो निर्णय कार्यान्वयनमा आउनुपर्ने अनिवार्य व्यवस्था गरेको छ । स्थानीय निकायहरुले सेवा प्रदायकको रुपमा सम्पादित काम कारवाहीमा राखेको पारदर्शिता र सेवाग्राहीप्रति पूरागरेको जवाफदेहिता एवं स्थानीय सुशासन कायम गर्नका लागि नेपाल सरकारले विभिन्न व्यवस्था गर्दै आएको छ ।

सामाजिक परीक्षणका क्रममा स्थानीय निकायले एक वर्षमा समपादन गरेका कार्यक्रमरुलाई विज्ञबाट विभिन्न पक्षबाट अध्ययन, अनुसन्धान र विश्लेषण गरी सरोकारवाला सहितको उपस्थितिमा प्राप्त यथार्थ नतिजाको प्रस्तुतिकरण गर्नु पर्ने हुन्छ । प्रस्तुतिकरण पश्चात भएको छलफल र प्राप्त राय प्रतिक्रिया तथा सुझावहरु समेतलाई समेटी अन्तिम प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्ने र सो प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायले स्थानीय योजना तर्जुमाको विभिन्न चरण तथा योजना तर्जुमा समितिहरु लगायत स्थानीय निकायको परिषदमा पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । यसरी स्थानीय निकायबाट भएका कामहरूले सामाजिक उपलब्धि कति हासिल भए सोको विश्लेषणबाट प्रभाव सम्मको अवस्थाको आंकलन गर्न सामाजिक परीक्षण विधि प्रभावकारी देखिएको परिप्रेक्षमा सामाजिक परीक्षण कार्यविधि, २०६७ ले निर्दिष्ट गरेको प्रक्रिया र दायराभित्र रही यस स्थानीय स्वशासन सहयोग मञ्च नेपाल प्रा.लि.का तर्फबाट जिल्ला विकास समिति भक्तपुरको आ.व.२०७२।७३ को सामाजिक परीक्षण सम्पन्न गरी यो अन्तिम प्रतिबेदन प्रस्तुत गरिएको छ ।

२. सामाजिक परीक्षणको उद्देश्य,

स्थानीय निकाय (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६४ को नियम २०१ को उपनियम (१) कार्यान्वयनका लागि जारी भएको सामाजिक परीक्षण निर्देशिका, २०६७ अनुरुप कार्य भए नभएको लेखाजोखा गर्नु यस सामाजिक परीक्षणको मुख्य उद्देश्य रहेको छ । अन्य उद्देश्यहरुमा :

- स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन र नियमले जिल्ला विकास समितिलाई तोकेको जिम्मेवारी पूरा भए नभएको,
- जिल्ला विकास समितिबाट संचालित कार्यक्रमले आर्थिक, सामाजिक विकासमा गरेको योगदानको मूल्यांकन गर्नु,
- जिल्ला विकास समितिबाट संचालित कार्यक्रमले जनतामा परेको असरबारे लेखाजोखा गर्नु,
- जिल्ला विकास समिति र अन्य निकायवीचको समन्वय र सहकार्यको मूल्यांकन तथा सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने संस्थागत क्षमता आदिको लेखाजोखा गर्नु यसको उद्देश्य रहेको छ ।

३. अध्ययन विधि :

जिल्ला विकास समिति र विषयगत कार्यालयहरुले आ.व. २०७२।७३ मा संचालन गरेका कार्यक्रमहरुको सामाजिक परीक्षणका क्रममा विषय वस्तुहरुसंग सम्बन्धित सन्दर्भ सामग्रीहरु अध्ययन गरिएको थियो ।

- जसका मुख्य विषयहरु निम्नानुसार रहेका छन् :
  - ➢ जिल्ला विकास समितिको आ.व. २०७२।०७३ को बजेट तथा कार्यक्रम,
  - ➢ जिल्ला विकास समितिले गरेको गत आ.व.को वार्षिक प्रगति समीक्षा कार्यक्रमको प्रतिवेदन,
  - ➢ स्थानीय निकाय सार्वजनिक परीक्षण कार्यविधि २०६७,
  - ➢ स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ र स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली, २०५६
  - ➢ आ.व. २०७१।७२ को सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन,
  - ➢ सामाजिक उपलब्धि, कार्य सम्पादन, परिणाम र प्रभाव सम्बन्धी अभिलेख तथा सूचना,
  - ➢ सवै कार्यालयका नागरिक बडापत्रहरु र हालको अवस्था

- ➢ वार्षिक प्रतिवेदनहरू, बुलेटिन,
- ➢ स्थानीय निकाय सम्बन्धी ऐन, नियम, कार्यविधिहरू र निर्देशिकाहरू
- ➢ स्थानीय निकायको सामाजिक जिम्मेवारी, लक्ष्य, उद्देश्य
- ➢ आवधिक तथा वार्षिक योजना (विषयगत कार्यालयहरूको समेत)
- ➢ सामाजिक उपलब्धि, कार्य सम्पादन, परिणाम र प्रभाव सम्बन्धी अभिलेख तथा सूचना
- ➢ वार्षिक तथा चौमासिक प्रतिवेदनहरू
- ➢ जिविसका अन्य प्रकाशनहरू (जस्तै- ब्रोसर आदि) पृष्ठभूमि

- जिल्ला विकास समितिका सामाजिक विकास शाखा, प्रशासन शाखा, योजना शाखाहरु र विषयगत कार्यालयहरुलाई सूचना र जानकारी संकलन गर्ने कार्यविधिको अनुसूचि बमोजिमका फरामहरु उपलब्ध गराउनका साथै सामाजिक परीक्षकहरुले जिविसको कार्यालयका शाखाहरु र विषयगत कार्यालयमा गई सम्बन्धित पदाधिकारीलाई भेटी छलफल तथा जानकारी संकलन गरिएको थयो ।
- सामाजिक परीक्षक आफैले जानकारी संकलन गरेका र कार्यालयहरुले उपलब्ध गराएको जानकारीको आधारमा यो प्रतिवेदन तयार गरिएको हो ।
- सामाजिक परीक्षण कार्यको लागि सम्पर्क गरेका कार्यालयहरुको नामावली सहितको विवरण अनुसूची १ मा प्रस्तुत छ ।

४. अध्ययनको सीमा

- यस प्रतिवेदनमा विशेष गरेर कार्यविधिले निर्देश गरे अनुसार जिल्ला विकास समितिको कार्यालय भक्तपुरले सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्रमा सम्पादन गरेका मुख्य उपलब्धिहरु, जिल्लामा भए गरेका मुख्य कायहरु, कार्य सम्पादन गर्दा भोग्नु परेका मुख्य समस्याहरु र समस्या समाधानका लागि सुझावहरु समावेश गरिएको छ ।
- अध्ययनमा स्थानीय विषयगत कार्यालयले गत आ.व.मा गरेका मुख्य मुख्य कार्य, उपलब्धिहरु र भएका प्रयासहरुलाई समावेश गरिएको छ ।
- यसमा विशेष गरेर कार्यविधिले जोड दिए अनुसार जिल्ला विकास समितिको सामाजिक उत्तरदायित्व वहन गर्ने क्षमतालाई आधार मानी विश्लेषण गरिएको छ ।
- स्थानीय निकाय सामाजिक परीक्षण कार्यविधि, २०६७ को अनुसूची २ र ३ बमोजिमको विवरणलाई यस प्रतिवेदनको मुख्य अंगको रुपमा समावेश गरिएको छ ।
- समय र श्रोतको अपर्याप्तता एवं कार्यालयहरु छरिएर रहेको अवस्था र माग गरेको जानकारी र सूचना षियगत कार्यालयबाट उपलव्ध गराउन आलटाल गर्ने प्रबृत्तिले गर्दा सबै विषयगत कार्यालयहरुसंग आवश्यक जानकारी संकलन सकिएन ।

५. सामाजिक परिक्षण गर्दा अबलम्बन गरिएका सिध्दान्तहरु

५.१ **बहुप्रतिनीधित्व बिचार (Multi perspective):** कार्यक्रमहरुमा संलग्न बढी भन्दा बढी सरोकारवालाहरुको बिचार समावेश गर्ने प्रयत्न ।

५.२ **सहभागीतामूलक (Participatory):** सबै सरोकारवालाहरुलाई सहभागी गराई उनीहरुसंग भएको सूचना, बिचार र प्रतिकृया लिन प्रोत्साहित गरिएको ।

५.३ **पारदर्शिता** (**Transparency**): बार्षिक कार्यक्रम र आयोजनाहरुको तर्जुमा, कार्यान्वयन र आवश्यक सूचना संप्रेषणमा पारदर्शिता अवलम्बन ।

५.४ **जबाफदेहीता (Accountability)**: कार्यक्रमसंग संबन्धित सरोकारवालाहरुको जिज्ञाशा र चासोलाई संबोधन गरिनेछ ।

६. बृहद छलफल कार्यक्रमको विवरण :

मिति : २०७३ कार्तिक २९ गते
स्थान : जिल्ला विकास समितिको सभाकक्ष, भक्तपुर
समय : दिनको १:३० वजे देखि ४.०० वजे सम्म ।
उपस्थिति : ८१ जना

कार्यविधिले व्यवस्था गरे बमोजिम सामाजिक परीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरी सहभागीहरुको राय प्रतिक्रिया एवं सुझाव संकलन गर्नका लागि जिविस भक्तपुरको सहयोगमा निम्न अनुसार बृहद छलफल कार्यक्रम आयोजना गरिएको थियो ।

- बृहद छलफल कार्यक्रम संचालन जिविस, स्थानीय बिकास कोषको सचिवालयका कार्यकारी सथिव श्री राजन शर्माले गर्नुभएको थियो ।
- **१:३० देखि २:०० वजेसम्म अतिथी र सभागीहरुको नाम दर्ता र आशन ग्रहण:**
  - स्थानीय विकास अधिकारी श्री ध्रुव कोईरालाज्यू बाट सभापतिको आशन ग्रहण
  - प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री तेज प्रसाद पौडेलज्यू बाट प्रमुख अतिथीको आशन ग्रहण
  - विभिन्न राजनैतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरु, विषयगत कार्यालय प्रमुखहरु, नगरपालिकाका कार्यकारी अधिकृतहरु, संघसंस्थाका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरु, सुरक्षा निकायका प्रमुखहरु, संचारकर्मीहरु, उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरु, अपाङ्ग जिल्ला समन्वय समितिका अध्यक्ष एवं जिल्ला विकास समितिको कार्यालयका कर्मचारीहरुको यथास्थानमा आशन ग्रहण । उपस्थिती संबन्धी बिबरण र साको तस्बिर अनुसूचि १ मा समावेश गरिएको छ ।
- **२:०० वजे जिविसका योजना अनुगमन तथा प्रशासकीय अधिकृत श्री भरत कुमार थापाज्यूबाट स्वागत मन्तव्य :**
  बृहद छलफल कार्यक्रमका छलफलका सहभागीहरुलाई स्वागत गर्दै योजना अनुगमन तथा प्रशाकीय अधिकृत श्री भरत कुमार थापाले स्थानीय निकायले गरेका वार्षिक तथा आवधिक विकासका कार्यक्रमहरु, जनताका लागि गरेका सेवाप्रवाह सम्बन्धी कार्यहरु र आर्थिक गतिविधिहरुको बारेमा सरोकारवालाहरुलाई औपचारिक रुपमा जानकारी गराउने माध्यम सामाजिक परीक्षण हो भन्नुहुँदै यसबाट जिल्लाको विकास र सेवा प्रवाह सम्बन्धी कार्यको जानकारी हुने र यस सम्बन्धमा जिज्ञासा राखिने कुरा स्पष्ट पार्नुभयो । वहांले सामाजिक परीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुत पश्चात हुने छलफल र अन्तरक्रियाबाट प्राप्त सुझावले जिल्ला विकास समितिलाई जनताको सेवामा चुस्तता ल्याउन र कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सकारात्मक मार्गदर्शन हुने विश्वास व्यक्त गर्नु भयो ।
- **प्रतिवेदन प्रस्तुती:** २.१५ देखि ३:०० वजे सम्म सामाजिक परीक्षक श्री दिलिप कुमार चापागाईबाट जिल्ला विकास समिति र विषयगत कार्यालयहरु सम्बन्धी प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिएको थियो ।

(क) कार्यविधिको अनुसूचि २ बमोजिम तयार गरिएको जिल्ला विकास समितिबाट गत आ.व.मा संचालित कार्यक्रमको विवरण :

१. स्थानीय निकायको परिचय :

भक्तपुर जिल्ला प्राचीन बास्तुकला र गौरबमय संस्कृतिले सुसज्जित कलाको नगरी हो । ऐतिहासिक तथा सांस्कृतिक बैभवले परिचित भक्तपुर बिश्वकै एक उत्कृष्ट गन्तब्य हो । भक्तपुर दरवार क्षेत्र र चांगुनारायण जस्ता बिश्वसम्पदा सूचिमा सूचिकृत हुनुका साथै मल्लकालिन कला संस्कृति र नेवारी जीवनशैलीले भक्तपुर सजिब संग्रहालयको रुपमा स्थापित छ । ६ नगरपालिका रहेको यो जिल्ला भौगोलिक क्षेत्रफलको हिसावले नेपालको सबैभन्दा सानो जिल्ला पनि हो ।

भक्तपुर जिल्लाको बिबरण

कूल क्षेत्रफल	१२७३८ हे. (११९ बर्ग कि.मि)	बनले ढाकेको क्षेत्रफल २१२४.९२ हे.
कृषि योग्य भूमि	१११०६ हे	खेती गरिएको जमिन ८०७७.६ हे.
सिंचित जमिन	५८९१ हे.	आबादी क्षेत्र २१०० हे.
कूल जनसंख्या	३,०४,६५१ (पुरुष १५४८८४ (५०.८३ %) र महिला १४९७६७ (४९.१७ %)	
कूल घरपरिवार संख्या	७३,०८४	औशत परिवार संख्या ४.४
जनसंख्या बृध्दि दर	२.९६ % वार्षिक	लैंगिक अनुपात १०३ %
जिल्लाको जनघनत्व	२५६० प्रति बर्ग कि. मी	कूल घरधूरी ५०,०८६

२. जिल्ला विकासको दीर्घकालीन सोंच (Long term Vision)

जिबिस भक्तपुरको प्रथम आवधिक योजना (२०५९/६०–२०६३/६४) अनुसार जिल्लाको समग्र बिकासको दीर्घकालिन सोच देहायबमोजिम रहेको छ ।

"सक्षम स्थानीय निकाय र सम्मृध्द नागरिक समाज, दीगो र सर्वाङ्गीण बिकास, भक्तपूरको आवाज"

३. जिल्ला विकासको लक्ष्य, उद्देश्य र प्राथमिकताहरु :

३.१ ***लक्ष्य:*** "भक्तपुर जिल्लावासीको जीवनस्तरमा उल्लेखनीय सुधार भएको हुनेछ"

३.२ मूख्य उद्देश्य :

- आर्थिक क्षेत्रमा उल्लेख्य सुधार भई जनताहरूको आयआर्जन वृद्धि गर्ने ।
- शिक्षा, स्वास्थ्य, कला संस्कृतिको संरक्षण र सामाजिक सुरक्षामा उल्लेखनीय सुधार गर्ने ।
- विद्यमान सामाजिक विभेद र व्यवहारमा सुधार गर्ने ।
- आधारभूत भौतिक पूर्वाधारहरूको विस्तार र प्रवर्द्धन गर्ने ।
- योजनाबद्ध शहरीकरण र वातावरणीय व्यवस्थापनमा सुधार गर्ने ।
- स्थानीय सुशासनको स्थितिमा सुधार गर्ने ।

४. गत वर्षको मुख्य मुख्य उपलव्धीहरु :

४.१ जिल्ला बिकास समिति, भक्तपूरको गत आ.ब.२०७२/७३ को आय ब्यय निम्न अनुसार रहेको छ :

(रकम रु हजारमा)

. शीर्षक	कुल बजेट	कुल खर्च	खर्च प्रतिशत
केन्द्रिय अनुदान (चालु)	१५४६८	१२९९५	८० %
केन्द्रिय अनुदान -पूँजिगत)	२०१५०९	१४३८६९	
राजश्व बांडफाँड रु.	२२३४३	२२३४३	
आन्तरिक आय रु	३६८९९	३१५८२	
युनिसेफ कार्यक्रम	४७२७४	४७२७४	
अन्य	११७६	११६५	
जम्मा	३२४६६९	२५९२२८	

श्रोतः जिबिस भक्तपूरको आ.ब. २०७२/७३ को बार्षिक प्रतिबेदन

गत तीन वर्षको कुल बजेट र खर्चको यथार्थ अवस्था (रकम रु हजारमा)

विवरण	यथार्थ कुल बजेट	यथार्थ कूलखर्च	खर्च प्रतिशत
आव ०७०।७१	३०४२३२	२८४९३३	९३.७ %
आव ०७१।७२	३००६४९	२७११२८	९०.१८ %
आव ०७२।७३	३२४६६९	२५९२२८	८० %

श्रोतः जिबिस भक्तपूरको आ.ब. २०७२/७३ को बार्षिक प्रतिबेदन

४.२ आ.व. २०७२।७३ मा संचालित आयोजनाहरुको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ

क्र. सं.	बजेट शिर्षक	आयोजना संख्या	संपन्न संख्या
१	निर्वाचन क्षेत्र बिकास कार्यक्रम	९०	९०
२.	जिबिस आन्तरिक श्रोत	५३	४७
३.	जिबिस केन्द्रीय अनुदान	३५	३०
४	निर्वाचन क्षेत्र पूर्वाधार विशेष कार्यक्रम	३०	३०
५	सँस्कति पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयबाट प्राप्त रकमबाट संचालित योजना	१९	१९
६	आर्थिक केन्द्र तथा दुई जिल्ला जोड्ने सडक निर्माण	२१	१३
७.	ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई कार्यक्रम	१८	१२
८	स्थानीय यातायात तथा पूर्वाधार क्षेत्रगत कार्यक्रम	१२	१२

९	साना सिंचाई कार्यक्रम	१०	९
१०	झोलुङ्गेपुल क्षेत्रगत कार्यक्रम	५	५
११	सडक बोर्ड नेपाल अन्तर्गत सञ्चालित कार्यक्रम	२	२
१२	स्थानीय स्तरका सडक पुल कार्यक्रम	२	०
१३	बौद्धदर्शन तथा गुम्बा व्यवस्थापन कार्यक्रम	१	१
१४	ग्रामीण पुननिर्माण तथा पुनर्स्थापना क्षेत्रगत विकास कार्यक्रम	१	–
	जम्मा	**२९७**	**२६४**

श्रोत: जिबिस भक्तपूरको आ.ब. २०७२/७३ को बार्षिक प्रतिबेदन

४.३ बार्षिक प्रगति :

जिबिसले गत आ. ब. २०७२/७३ मा संचालित आयोजना तथा कार्यक्रमहरुबाट हासिल भएको प्रगति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

भौतिक पूर्वाधार तर्फ

बिबरण	ईकाइ	भैतिक प्रगति
कालोपत्रे	कि.मी	१.६७
सडक ग्राभेल	कि मी	६.८९
सडक ढलान	कि.मी	१.१६२
रिटेनिङ वाल .	कि.मी	१.२४३
सडक नाली	कि.मी.	३.४७
सिंचाई नहर, कूलो	कि.मी.	०.१४५
ग्याबियन	घ.मी.	१३८४
झोलुङ्गेपुल/फेब्रिकेशन	गोटा	२ /३
सामुदायिक भवन	गोटा	२३
मन्दिर/गम्बा/परातात्विक सम्पदा	गोटा	१०
विद्यालय भवन	गोटा	६
संयुक्त वडा कार्यालय भवन निर्माण	गोटा	१
सिंचाई पोखरी निर्माण	गोटा	१
सौर्यउर्जा	गोटा	१२

श्रोत: जिबिस भक्तपूरको आ.ब. २०७२/७३ को बार्षिक प्रतिबेदन

सामाजिक बिकास तर्फ

लक्षित वर्ग	आयोजना संख्या	विनियोजित बजेट रु	विनियोजित खर्च रु	कैफियत
महिला	२४	२७४९	२६४४	
आदिवासी जनजाती	१४	१६७५	१५१०	
दलित	११	१०४५	९३७	
अपाङ्ग	१०	६७५	६७५	
बालबालिका	७	८०५	८०५	
कूलजम्मा	६६	६९४९	६५७१	

श्रोतः जिबिस भक्तपूरको आ.ब. २०७२/७३ को बार्षिक प्रतिबेदन

४.४ संचालित आयोजनाहरुको बिबरण :

लागतको आधारमा बर्गिकरण गर्दा गत आ.ब.२०७२/७३ मा जिबिसले संचालन गरेका आयोजनाहरुको संख्या देहायबमोजिम रहेको छ ।

क्रसं..	आयोजनाको बिबरण	आयोजना संख्या
१	१ लाख भन्दा कम	३५
२	१–५ लाख सम्म	१७७
३	५–१० लाख सम्म	५०
४	१० लाख भन्दा माथि	१४
५	नपा/गाबिस तथा शाखा कार्यालयलाई अख्तियारी दिईएका आयोजनाहरु	२१
६	कूल आयोजना	२७६

श्रोतः जिबिस भक्तपूरको आ.ब. २०७२/७३ को बार्षिक प्रतिबेदन

४.५ बेरुजु तथा पेश्की : जिबिसको **आ.ब. २०७२/७३ सम्मको** बेरुजु तथा पेश्कीको बिबरण देहायबमोजिम रहेको छ ।

बिबरण	केन्द्रीय अनुदान तर्फ	कोष तर्फ
कूल बेरुजु रकम	३३०४०००।	१८२७६०००।
फछ्र्यौट रकम	३५५०००।	१३८७७०००।
फछ्र्यौट प्रतिशत	१०.४४	७५.९३

श्रोतः जिबिस भक्तपूरको आ.ब. २०७२/७३ को बार्षिक प्रतिबेदन

४.६ पंजिकरणसंबन्धी बिबरण :

भक्तपूर जिल्लामा गत बर्ष २०७२ (बैषाख–चैत्र सम्म) मा दर्ता भएका व्यक्तिगत घट्नाहरको बिबरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

व्यक्तिगत घटनाको विवरण	महिला	पुरुष	जम्मा
जन्मदर्ता संख्या	२२३७	२४८६	४७२३
विवाह दर्तासंख्या	–	–	१९७३
वसाईसराई (परिवार) संख्या	–	–	४८७
बसाई सरी गएकोव्यक्ति संख्या	–	–	३०८
बसाईसरी आएकोव्यक्ति संख्या	–	–	९९१
सम्बन्ध विच्छेद संख्या	–	–	१७
मृत्यूदर्ता संख्या	६३५	७४६	१३८१

श्रोतः जिबिस भक्तपूरको आ.ब. २०७२/७३ को बार्षिक प्रतिबेदन

४.७ बिशेष कोषको ब्यबस्था

बिबरण	आ.व. २०७१/२०७२ को अ.ल्या. रकम रु	आ.ब.२०७२/७३ को थप रु	आ. ब. २०७२/७३ को खर्च रु	मौज्दाद रु
प्रकोप ब्यबस्थापन	११५६	१००	–	१२५६
महिला तथा बालबालिका	११७७	१००	–	१२७७
मर्मत संभार	३४९०	१०९०	–	४५८०
स्थानीय बिकास	१४००	१००	–	१५००
मनव संशाधन	२१०७	१००	–	२२०७
गरिवी निवारण	१३००	१००	–	१४००
वातावरणीय ब्यबस्थापन	१२७५	१००	–	१३७५
कर्मचारी कल्याण	२५१६०	४०००	२५१६	२६७४४

श्रोतः जिबिस भक्तपूरको आ.ब. २०७२/७३ को बार्षिक प्रतिबेदन

४.८. न्यूनतम शर्त तथा कार्यसंपादन मूल्यांकनको नतिजा

आ. ब.	प्राप्त अंक	स्थान
२०६९/७०	८०	चौथो
२०७०/७१	६८	दशौं
२०७१/७२	६४	चौबिसौं

श्रोत स्थानीय निकाय बित्तिय आयोगको वेभसाईट

४.९ संघ संस्था संबन्धी बिबरण

आ.ब.	बिबरण	संख्या
२०७२/७३	नयां संघ संस्था दर्ता सिफारिस	१११
,,	संघ संस्था नबिकरण सिफारिस	२४३
,,	जिबिससंग समन्वय गरी कार्यक्रम गर्ने गैरसरकारी संस्थाहरु	३८

श्रोत: जिबिस भक्तपूरको अभिलेख

४.१० जनशक्तिको बिबरण

जिबिसको कार्यालय तर्फ			जिल्ला प्राबिधिक कार्यालय तर्फ		
पदको बिबरण	स्वीकृत दरबन्दी	पदपूर्ति संख्या	पदको बिबरण	स्वीकृत दरबन्दी	पदपूर्ति संख्या
अधिकृत स्तर	४	३	सिडिई	१	१
सहायक स्तर	१७	१६	ईन्जिनियर	४	४
सहयोगी स्तर	८	७	ओभरसियर	५	४
–	–	–	नासु, लेखापाल आदि	३	२
–	–	–	अन्य	५	५

श्रोत: जिबिस र जिप्राका, भक्तपूरको अभिलेख

५. यस वर्षको मुख्य मुख्य उपलव्धीहरु

यो आ.ब. २०७३/७४ को प्रथम चौमाषिकमा अवधिमा जिल्ला बिकास समितिबाट देहायका..कार्यहरु संपादन गरेको देखिन्छ ।

- आ.ब. २०७२/७३ मा संचालित आयोजन तथा कार्यक्रमहरुको बार्षिक समीक्षा सम्पन्न भएको । यस बैठकमा भएका मुख्य निर्णयहरु देहाय बमोजिम छन ।
  - ➢ भक्तपुर जि.वि.स.कोआन्तरिक आम्दानी घटिरहेकाले सवै पक्षले ध्यान दिई आन्तरिक श्रोत वृद्धिमा लाग्नुपर्ने ।
  - ➢ संचालनका लागि छनौट भएका योजनाहरु वर्षा लाग्नु अगाडी सम्पन्न गरिसक्नुपर्ने ।
  - ➢ आषाढ महिनामा विकासमा गरिने खर्च प्रभावकारी नहुने हुँदा त्यसलाई अन्त्य गरिनुपर्ने ।
  - ➢ स्वास्थ्य चौकीहरुमा पुरा समय स्वास्थ्यकर्मीहरु रहने व्यवस्था गर्न जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयले ध्यान दिनुपर्ने ।
  - ➢ जिल्लामा संचालित एम्वुलेन्स सेवालाई प्रभावकारी वनाउन एकद्धार नीतिवाट सेवा संचालन गरिनुपर्ने ।
  - ➢ कृषि तरकारी एव ंफलफूलमा अत्याधिक विषादि प्रयोग वढीरहेकोले प्राङ्गारिक खेतीमा विशेष पहल गर्नुपर्ने ।
  - ➢ भक्तपुर जिल्लालाई खुल्ला दिसामुक्त जिल्ला र साक्षार जिल्ला घोषणा गरिएकोमा सो कार्यहरुको अवस्था के छ अनुगमन गर्नुपर्ने ।
  - ➢ स्वच्छ मासु उत्पादन र विक्री वितरणमा ध्यान पुऱ्याउनुपर्ने ।
  - ➢ गैससहरुले योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्दा सम्वन्धीत स्थानीय निकाय र सरकारी कार्यालयको

समन्वयमा गर्नुपर्ने ।

- गैससहरुवाट हुने योजना तथा कार्यक्रमहरुमा अनुगमन प्रभावकारी गरिनु पर्ने ।

ख) सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सम्पन्नः

जिबिसले २०७३ कार्तिक २३ गते सार्बजनिक सुनुवाई कार्यक्रमको आयोजना गरेको र सो कार्यक्रममा मूख्य गरेर भूकम्प पुननिर्माणका क्रममा देखिएका कमीकमजोरीहरु, निर्माणधिन सडक आयोजनाहरुको गुणस्तर संबन्धी गुनासाहरु राखी सोको संबोधनको लागि आग्रह गरिएको थियो ।

ग) सामाजिक परिक्षण सम्पन्न ।

घ) भूकम्प पुननिर्माण कार्यक्रममा सहयोग ।

जिविसको सामाजिक जिम्मेवारी र कार्य सम्पादनको लेखाजोखा

सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	**आ.व. २०७१/७२को अवस्था**	**आ.ब. २०७२/७३को प्रयास**	**आ.ब.२०७२/७३ को उपलब्धि**
स्वास्थ्य			
स्वास्थ्य चौकी एक घण्टा भित्र पैदल वा यातायात पहुंच भएको घरधुरी प्रतिशत	१००		१००
५ वर्ष मुनकि बालबालिकाको प्रतिशत	–		१० (३५६९८)
खोपमा पहुंच भएको जनसंख्या (एक वर्ष मुनीका बालबालिकाको आधारमा) प्रतिशत	७८.२		६७
४ पटक गर्भवती जांच गरिएको महिलाको संख्या (% मा)	३०		५२.४
दक्ष प्रस्तुतिकर्मीबाट प्रस्तुति गरिएका महिलाको प्रतिशत	२३		२०.६
झाडा पखालाबाट मुत्यु हुने बालबालिकाको प्रतिशत	५४.६		०
सव हेल्थपोष्ट वा हेल्थपोष्टबाट सेवा लिने घरधुरी परिवार संख्या	–		३४३८९४
शिक्षाः			
आधा घण्टा भित्र प्राथमिक विद्यालय नपुग्ने बालबालिकाको प्रतिशत	१००		१००
प्राथमिक विद्यालयमा पहुंच नभएका सो समूहका बालबालिकाको प्रतिशत	–		
कक्षा १–५ मा खुद भर्नादर छात्र/छात्रा प्रतिशत	९५.४		९७.२
प्राथमिक तहमा कक्षा छोडने दर प्रतिशत	५.९		४.४
प्राथमिक तहमा कक्षा दोहऱ्याउने प्रतिशत	२.२		२.३
प्राथमिक तहमा कक्षा उत्तिर्ण हुने दर प्रतिशत	९१.८		९३.३
प्राथमिक तहमा तालिम प्राप्त शिक्षक संख्या	९३१		१०० प्रतिशत
प्रति कक्षा कोठा विद्यार्थी संख्या	–	–	
बाह्य सहयोगमा निर्मित विद्यालय कोठा संख्या	–		५

स्थानीय निकायबाट निर्मित विद्यालय कोठा संख्या	–	–	६
दलित बालबालिकाको् शिक्षमा पहुंच			
छात्रबृत्ति पाउने दलित छात्र संख्या (कक्षा १–८ सम्म अध्ययनरत)	१२४८		१४२२ (रु ५,९१३००)
छात्रबृत्ति पाउने दलित छात्रा संख्या (कक्षा १–१० सम्म अध्ययनरत)	६३९८		६४४२ (रु २४,४७९६०)
आधारभूत तहमा छात्रबृत्ति पाउनेको संख्या	०		–
ब्दन्दपिडित छात्रबृत्ति पाउनेको संख्या (१८ बर्ष मुनिका)	७६		१०५ (रु १४००,०००।)
माध्यमिक शिक्षामा छात्रबृत्ति पाउनेको संख्या	९८१	–	
अपांग छात्रबृत्ति पाउनेको संख्या (कक्षा १–८)	२९		२१, (रु २३०००)
खानेपानी तथा सरसफाई			
स्वच्छ पानी पुगेको परिवार संख्या वा प्रतिशत	८३.३५६		८६.०५
शौचालय भएको परिवार संख्या वा प्रतिशत	१००		१०० (६२,६५७)
खानेपानी सुविधा भएको प्राथमिक विद्यालय	८०		–
शैचालय सुविधा भएको प्राथमिक विद्यालय	८०		
सुधारिएको चुलो भएको परिवार संख्या			
कृषिजन्य उत्पादन			
खाद्यान्न (मे.ट.)	–		४८९९३
तेलहन (मे. ट)			४२०
तरकारी			६३०६३
पशुजन्य उत्पादन			
दुध (मे. ट)			१९४२३ (६७⁄)
मासु (मे. ट)			२६४४ (६२⁄)
फुल (गोटा)			१,२६,८९४०१ (८६⁄)
घरेलु तथा साना उद्योग			
घरेलु उद्योग	–	–	४९
साना उद्योग	–	–	४४०
बिद्युत सेवा			
बिद्युत सेवा प्राप्त ग्राहक सख्या	–	–	५४५३५
टेलिफोन सेवा			
PSTN टेलिफोन सेवा प्राप्त घर संख्या	–	–	२१८११
सहकारी क्षेत्र			
सहकारी संस्था संख्या	४७३		–

बालबालिका, महिला तथा समावेशी क्षेत्र			
बाल विवाहको संख्या	–		–
सामाजिक विकृति, विसंगति (महिला हिंसा)	–		१८६
सामाजिक सुरक्षा, जेष्ठ नागरिक संख्या			८६१४
एकल महिला,			६३७४
अपाङ्ग,			१७०
पिछडिएको क्षेत्र तथा लोपुन्मुख जाति			
जनचेतना तथा गरिवी निवारण			
बाल श्रमको अवस्था	–		२६९
बाल क्लबहरुको अवस्था	–		९१
महिला हिंसा	–		१८६
रोजगारीको अवस्था	–		–
स्वरोजगारका प्रयासहरु	–		–
सामाजिक परिचालन	–		–
बातावरण सुधारका प्रयासहरु	–		–
एच. आई. भि. र एड्स	–		१३८
विकासमा समान सहभागिता सेवाहरमा पहुंच			
स्थानीय बजारमा पुग्न लाग्ने समय	सहज		सहज
कृषि सेवा केन्द्र जान लाग्ने समय	आधा घण्टा		आधा घण्टा
भौगोलिक क्षेत्र, महिला , पिछडिएका तथा सीमान्त वर्गको संख्या, नीजहरुले पाएको सेवा तथा दिएको बिशेष अवसरहरु			
सामाजिक सुरक्षा संबन्धी बिबरण			
ज्येष्ठ नागरिक	५३४६		८६१४
ज्येष्ठ नागरिक परिचय पत्र प्राप्त संख्या	–		१२४५
एकल महिला	२५६०		६३७४
अपांग	–		१५४१
दलित बालबालिका	१५५		१५८
बाल श्रमिकको संख्या	–		२६९
बाल ल्कबहरुको संख्या - (जि.बा.क.समितिसंग आबध्द)	–		९१
संस्थागत क्षेत्र			
जनशक्ति			
नीति तथा कार्यक्रम			
भौतिक व्यवस्था			
समन्व र सहकार्यका प्रयासहरु			
अन्य सामाजिक सम्पादनका क्षेत्रहरु			

(ख) कार्यविधिको अनुसूचि ३ बमोजिम तयार गरिएको बिषयगत कार्यालय संबन्धी बिबरणहरु:

क्रसं	बिषयगत कार्यालयको नाम	उद्देश्य	मूख्य कृयाकलापहरु	प्रगति प्रतिशत	समस्याहरु
१	जिल्ला कृषि बिकास कार्यालय	कृषिको उन्नत प्रविधि प्रचार प्रसार गरी कृषिको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने ।	कृषि प्रसार कार्यक्रम, आलु तरकारी तथा मसला बिकास कार्यक्रम आदि ।	९०/	
२	जिल्ला पशुसेवा कार्यालय	गुणस्तरीय पशुजन्य उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गरी कृषक तथा व्यावसायीको आय आर्जनमा वृद्धि गर्ने तथा उपभोक्ताहरूको खाद्य सुरक्षा र पोषणको सुनिश्चित गर्ने ।	पशुसेवा प्रसार, सहकारी पशु पंछी पालन, पशु आहारा बिकास, पशु नश्ल सुधार आदि ।	१०० /	भोगाधिकार जग्गा आफ्नो नाममा नहुनु र सवारी साधनको कमी ।
३	जिल्ला शिक्षा कार्यालय	शिक्षाको अवसर प्रदान गर्ने । गुणस्तरीय,व्यवसायिक र सीपयुक्त शिक्षा प्रदान गर्ने ।	बिद्यालय क्षेत्र बिकास कार्यक्रम आदि ।	९०	सही तथ्यांकको कमी, बजेट समयमा उपलब्ध नहुनु ।
४	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	जिल्लामा निरोधात्मक, प्रबर्धनात्मक र उपचारात्मक सेवा प्रदान गर्नु ।		७८	कार्यक्रम, अख्तियारी तथा संचालन निर्देशिका समयमा प्राप्त नहुनु, केन्द्रबाट तोकिएको लक्ष्य स्थानीय अनुकूल नहुने ।
५	जिल्ला महिला तथा बालबालिका कार्यालय	महिला, बालबालिका, अपांङ्ग र ज्येष्ठ नागरिकको आर्थिक र सार्माजिक बिकास गर्नु ।	लक्ष्यित समूह गठन, व्यक्तित्व बिकास तालिम, संस्थागत बिकास, सामाजिक परिचालन, लैंगिक हिंसा निवारण कायक्रम आदि ।	१००	कार्यालयको जग्गा तथा भवन नहुनु, हिंसा पिडीत महिलाहरुको लागि पुनर्थापन केन्द्र नहुनु ।
६	जिल्ला वाल कल्याण समिति	बाल बचाउ, बाल संरक्षण बाल विकास र बाल सहभागिता	वाल अधिकार सचेतना र वकालन, वालक्लव प्रवर्धन, वाल संरक्षण र विकास	१००	न्यून जनशक्ति र बजेट ।
७	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	सुरक्षित र स्वच्छ खानेपानी पहुच बढाउने । सरसफाई र वाताबरणीय सरसफाई संबन्धी सचेतना बढाउने ।	२३ बिभिन्न खानेपानी आयोजनाहरुको निर्माण । संपन्न खापायोको मर्मत सुधार ।	९९	आयोजनामा समुदायको कृयाशील सहभागिता कम । समयमैं बजेट तथा कार्यक्रम प्राप्त नहुनु ।
८	जिल्ला बन कार्यालय	बन श्रोतको दीगो ब्यबस्थापन गर्ने, बन पैदावारको आपूर्ति, बनजन्य उद्यमको प्रबर्ध्दन गरी गरिवी निवारण गर्ने ।	राष्ट्रिय बन बिकास तथा ब्यबस्थापन कार्यक्रम, सामुदायिक तथा कबुलियत बिकास	७७	बन अतिक्रमण, सिमा बिबाद ।

			कार्यक्रम, बृक्ष सुधार, बृक्षारोपण तथा निजी बन कार्यक्रम ।		
९	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय	घरेलु तथा साना उद्योगको विकास र प्रवर्द्धन गर्ने	उद्योग प्रशासन संबन्धी कार्य, सीपमूलक तालिम, गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम बिकास कार्यक्रम ।	९७.७	कर्मचारीको न्यून दरबन्दी, दक्ष प्रशिक्षक र उपयुक्त स्थानको अभाव,लघु उद्यम बिकास कार्यक्रममा स्थानीय निकायहरुको साझेदारी नहुनु ।
१०	डिभिजन सहकारी कार्यालय	सहकारी शिक्षा, तालिम, सूचना, क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।	सहकारी व्यबस्थापन, लेखापालन, सचेतना र सहकारी शिक्षा संबन्धी तालिम ।	९५.७६	कार्यक्रम प्रति सरोकारवालाहरुको चासो कम । कार्यालयको आफ्नो भबन नहुनु ।
११	डिभिजन सडक कार्यालय	रणनैतिक सडकहरुको मर्मत संभार गर्ने, जीर्ण सडकहरुको पुनर्स्थापना गर्ने,	काठमाण्डौ उपत्यका सडक बिस्तार, काठमाण्डौ उपत्यका शहरी सडक सुधार आदि ।		सडकको सिमांकन तथा रेखाङ्कन, जग्गा प्राप्तीमा समस्या र शहरी सडक पहिचानमा कठिनाई ।
११	जिल्ला प्राबिधिक कार्यालय	जिबिसलाई प्राबिधिक सहयोग पुर्‍याउने ।			

६. सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमताः

क्र.सं	कार्यालयको नाम	जिम्मेवारीको क्षेत्र	सूचक सहितको कामको बिबरण
१	जिल्ला बिकास समिति, भक्तपूर	लक्ष्यित बर्ग उत्थान	दलित, महिला, जनजाती उत्थान संबन्धी कायक्तम संचालन
२	जिल्ला शिक्षा कार्यालय, ,,	बिद्यालय शिक्षा	छात्रा, दलित,अपांग तथा व्दन्व्द पिडित छात्रबृत्ति
३	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	स्वास्थ्य	बिपन्न नागरिक उपचार सहायता सिफारिस ।
४	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	स्वास्थ्य तथा सरसर्फाइ	सार्वजनिक शौचालय निर्माण
५	महिला तथा बालबालिका कार्यालय	ज्येष्ठ नागरिक, अपांग तथा महिला	ज्येष्ठ नागरिक र अपांग परिचय पत्र महिला सशक्तिकरण आदि ।
६	जिल्ला पशुसेवा कार्यालय	पशुजन्य उत्पादन	हरेक कार्यक्रमहरुमा महिला सहभागिता ३७.३७⁄, दलित सहभागिता ७.५४⁄, आदिबासी जनजाती ३१.५६ आदि ।
७	जिल्ला वन कार्यालय	बन बिकास	बन उपभौक्ता समितिको गठनमा समावेशीकरण ।

छलफलबाट प्राप्त सुझावहरुः

दिनको ३:०० देखि ४:०० वजेसम्म प्रस्तुतिकरण बारे प्रश्न उत्तर/छलफल भएको र छलफलका क्रममा निम्न सुझावहरु प्राप्त भएका थिए :

- विकास कार्यक्रममा जनसहभागिता के के मा जुटाउन पर्ने भन्ने स्पष्ट नभएको, जनाले छानेका भन्दा दलले तोकेका योजना कार्यान्वयन भएका, आन्तरिक राजश्व र न्यूशकासको अंक घट्नुको कारण स्पष्ट हुन पर्ने, विषयगत कार्यालयहरु स्थानीय निकाय प्रति जवाफदेही नभएको, परीक्षणको प्रतिवेदनमा छरिएका कार्यक्रमको गुणात्मक प्रतिफल उल्लेख भए राम्रो हुने ।
- विषयगत कार्यालयहरुले जिल्ला विकास समितिसंग सहकार्य र समन्वय गर्नु पर्ने, माग भएको तथ्यांक र जानकारी उपलव्ध गराउनु सवै कार्यालयहरुको दयित्व हुन्छ, सवै उपभोक्ता समितिहरुलाई योजना कार्यान्वयन, संचालन र व्यवस्थापन विषयमा तालिम दिन पर्ने, योजना संझौताको लागि न.पा. र वडा कार्यालय दुवैको सिफारिस मागिनु दोहोरो झंझट भएको, वजेट निकासा वर्षा लाग्नु अगावै हुनु पर्ने ।
- जिल्लमा संचालित कार्यक्रम सम्बन्धमा राजनैतिक दलहरुले पनि जिम्मेवारी लिनुपर्ने, जनताले परिवर्तनको अनुभूति गर्न पाउन पर्ने, सडकको कार्यक्रमबारे जानकारी नआउनुको कारण के हो ? आफु खुसि काम हुनाले नै भक्तपुर सानो जिल्ला भएर पनि विकासमा पछि परेको छ ।
- जिल्ला परिषदको निर्णय कार्यान्वयन भए नभएको प्रतिवेदनमा स्पष्ट हुन पर्ने, कार्यान्वयन नभएका योजनाबारे स्थलगत बुझेर स्पष्ट गर्नु पर्ने, विकास नीति बनाउंदा दाताको ईच्छा अनुसार बनाउने परिपाटी हटाउन पर्ने, यस्तो कार्यक्रममा कार्यालय प्रमुख अनुपस्थित हुनाको कारण के हो ? विषयगत कार्यालयहरुको कार्यक्रमको पनि छुट्टै परीक्षण गरिनु पर्छ ।

- **४ वजे मन्तव्य र समापन :**

क) छलफल कार्यक्रमको समापनका अवसरमा आफ्नो मन्तव्य राख्दै विभिन्न राजनैतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरुले जिल्लाको अविकसित क्षेत्र उत्तर पूर्व भएपनि पहुंचको भरमा श्रोत र साधन सधैं दक्षिण पश्चिम क्षेत्रमा खर्च हुने परिपाटीमा सुधार हुनु पर्ने, केन्द्रबाट निकासा हुने रकम व्यक्तिको पहुंचको भरमा हुने र ढीलो हुने गर्दा दुरुपयोग बढेको, सांसद विकास कोषको रकम सदुपयोग हुन पर्ने, जिल्लमा भ्रष्टाचार व्याप्त छ, अनुगमन फितलो छ, सूचना र जानकारी नदिने निकायमाथी कारवाही हुन पर्ने, आन्तरिक श्रोत बृद्धिको लागि भएका श्रोत परिचालनमा ल्याउन पर्ने, विकास योजना छनौटका वेला जनताले पनि चासो दिन पर्ने विचार व्यक्त गर्नुभयो ।

ख) कार्यक्रममा आफ्नो मन्तव्य राख्नुहुंदै प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री तेज प्रसाद पौडेलले न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापनमा जिल्लाको स्तर घट्नु चुनौतिको विषय हो, १४ चरण पार गरेका योजना भन्दा बाहिरका योजना आउनु समस्याको विषय हो, नतिजा नआउनुमा जनचासो नभएर हो वा योजना छरिएको कारणले हो यसमा विश्लेषण हुन आवश्यक छ, परीक्षणको अन्तिम प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि समाजले हाम्रो काम गराईलाई कसरी हेरेकोछ ? कहां के कस्तो सुधार गर्दै अगाडी जानुपर्छ भन्ने विश्लेषण आवश्यक भएको विचार व्यक्त गर्नु भयो ।

ग) कार्यक्रमको अन्तमा अध्यक्षको आशनबाट स्थानीय विकास अधिकारी श्री ध्रुव कोईरालाज्यूले सहभातित्मक रुपमा जनताले छानेर कार्यान्वयन गरिएका योजना आवश्यक हो वा होईन रहेछ भनेर हेर्ने Tools सामाजिक परीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदनमा देखिएका कमीकमजोरीमा सुधार गरेर प्राप्त हुने प्रतिवेदन सार्वजनिक गरिने जानकारी गराउनु भयो । स्थानीय विकासमा लागत

साझेदारी आवश्यक छ यसबाट विकास कार्यमा जनाको अपनत्व बृद्धि हुने आफ्नो समीत्व बोध हुने हुंदा योजनाको दिगोपनामा सहयोग पुग्ने विचार व्यक्त गर्नुहुंदै विकास योजना संचालनका क्रममा आवश्यक प्राविधिक सयोग उपलब्ध गराउन जिल्ला विकास समिति तयार रहेको जानकारी गराउनु भयो ।

अन्तमा न्यूनतम शर्त तथा कार्यसमपादन मापनमा जिल्ला विकास समितिको स्तर घट्नुमा सवै पक्ष जिम्मेवार रहेको हुंदा आ-आफ्नो स्थानबाट सवैको सकारात्मक सहयोग हुन आग्रह गर्दै छलफलमा प्राप्त सुझावलाई अन्तिम प्रतिवेदन कार्यान्वयनका लागि वोर्ड बैठकमा पेश गरिने जानकारीका कार्यक्रमको समापन गर्नुभएको यियो । यससंबन्धी थप बिबरण अनुसूथि २ मा समावेश गरिएको छ ।

७. सामाजिक परिक्षणबाट देखिएका सवल पक्षहरु

- भक्तपुर जिल्लालाई खुल्ला दिसामुक्त जिल्लामुक्त र साक्षार जिल्ला घोषणा गरिएको छ।
- भक्तपुर जिल्लालाई बालश्रम मुक्त जिल्ला घोषणा गर्ने अभियान अगाडि बढाईएको छ।

७.१ सूचना प्रवाह र पारदर्शिता

क) जिल्ला विकास समितिका गतिविधिहरुलाई विभिन्न सञ्चार माध्यमहरुबाट नियमित रुपमा प्रशारण गर्ने गरिएको साथै Facebook Page हेलो जिविसको कार्यालय भक्तपुर, जिविसको वेवसाईट www.ddcbhaktapur.gov.np, तथा Bulk SMS System मार्फत कर्मचारी र मुख्य मुख्य सरोकारवालाहरुलाई सूचना प्रवाह गर्ने गरिएको छ।

ख) बार्षिक बिकास योजना पुस्तक प्रकाशन गर्ने गरिएको छ। भक्तर एफ. एम. र नेपाल टि.भी. मार्फत साप्ताहिक रुपमा भक्तपूर सेरोफेरो कार्यक्रम तथा जनसंचार एफ. एम. मार्फत स्थानीय दर्पण कार्यक्रम संचालन गरी जिबिसका गतिविधिहरु जनस्तरसम्म पुर्‍याउने प्रयास भएको छ।

ग) सार्वजनिक सुनवाई चौमाषिक रुपमा हुने गरेको छ।

घ) चौमाषिक खर्च सार्वजनिक गर्ने गरिएको छ।

ङ) नागरिक बडापत्र रहेको छ। गुनासो पेटिका छ।

च) सूचना अधिकारी तोकिएको छ। निजको कार्य जिम्मेवारी तोकिएको छ।

छ) जिल्ला योजना अनुगमन बिश्लेषाण प्रणाली (DPMAS) कार्यान्वयनमा आएको छ।

७.२ आयोजना संचालनमा जनसहभागीता र पारदर्शितालाई प्राथमिकता

क) कूल २९७ आयोजनाहरु मध्ये २६२ को निर्माण उपभोक्ता समिति मार्फत भएको छ।

ख) आयोजनाहरुको प्रकृति अनुरुप जनसहभागीताको मापदण्ड बनाई कार्यान्वयन गर्ने गरिएको छ। निर्धारित मापदण्ड अनुसूचि ३ मा संलग्न छ।

ग) आयोजनाहरुको संभ्कौता गर्नु अगाडि उपमोक्ताहरुको नगद सहभागीता बापतको रकम बैंकमा जम्मा गर्नु पर्ने, अन्तिम किस्ता लिनु अगाडि सार्वजनिक परिक्षण गर्नु पर्ने र आयोजनको बारेमा जानकारी दिन आयोजनास्थलमा होर्डिङ्ग बोर्ड राख्ने जस्ता प्रावधानहरुको अभ्यास राम्रोसंग भएको छ। यस बारे थप बिबरण अनुसूचि २ मा रहेको छ।

७.३ बित्तिय अनुशासनमा जोड

क) केन्द्रिय अनुदान र आन्तरिक कोष तर्फ गरी रु १,४२,३२०००। बेरुजु फर्स्यौट भएको छ ।

ख) आ.व. २०७२/७३ को विकास निर्माण सम्बन्धी कार्यक्रमहरुका पेश्की न्यून गर्ने प्रयास गरिएको छ। २०७२/७३ मा पेश्की रकम रु ३८६३०००। रहेको छ।

७.४ खरिद प्रकृयामा सुधार : जि.वि.स.का ठेक्का पट्टा सम्बन्धी कार्यहरु E-bidding मार्फत गर्ने गरिएको छ।

७.५ बिकास कार्यमा प्राथमिकता : जिबिसले गत आ. ब. २०७२/७३ मा २९७ आयोजनाहरु संचालन गरी २६४ आयोजनाहरु आषाढ महिना भित्रै पूरा गरेको देखिन्छ ।

७.६ बिशेष कोषको स्थापना : जिबिसले बिभिन्न ८ बिशेष कोषहरुको स्थापना गरेको छ ।

७.८ गैरसरकारी संस्थाहरुसंगको समन्वय

क) समाज कल्याण नियमावली, २०४९ (प्रथम संशोधन २०७१) अनुरुप अन्तर्राट्रिय सामाजिक संघसंस्था वा विदेशी गैरसरकारी संघसंस्थाले परिषद् कार्यालयमा परियोजना प्रस्ताव स्वीकृतिका लागि पेस गर्नु पुर्व जिल्ला विकास समितिको पूर्व सहमति पत्र प्राप्त गर्नुपर्ने ब्यबस्थाको कार्यान्वयन हुँने गरेको छ ।

ख) अन्तर्राष्ट्रिय सामाजिक संघसंस्था वा विदेशी गैरसरकारी संघसंस्थाले परियोजना/कार्यक्रम विकास तथा कार्यान्वयन गर्दा जिल्ला विकास समितिसँग क्रियाशील समन्वय गर्नुपर्ने ब्यबस्था अनुरुप साझेदार संस्थाका परियोजना/कार्यक्रमहरु जिल्ला विकास समितिका वार्षिक योजनामा समावेश हुने गरेको पाईयो ।

७.९ गुनासो ब्यबस्थापन

गुनासो ब्यबस्थापन गर्नका लागि जिबिसले गुनासोपेटिका राखेको देखिन्छ । अधिकांश सेवाग्राहीहरुले गुनासो पेटिका प्रयोग गर्न ईच्छा देखाएको पाईएन । उनीहरुले मौखिक गुनासो राख्ने गरेका र जिबिसले पनि यस्ता गुनासाहरुलाईृ संबोधन गरेको पाईयो ।

८. सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका चुनौती तथा कमिकमजोरीहरु

क) जिबिसबाट तयार गरिएको प्रगति प्रतिबेदनमा संचालित आयोजना वा कार्यक्रमहरुको प्रतिफल (Output) मात्र उल्लेख गरेको तर असर वा उपलब्धी (Outcome) उल्लेख भएको पाईएन ।

ख) ईलाका भेलाबाट कूल ११०६ आयोजनाहरु स्वीकृतिका लागि सिफारिस भएकोमा सो मध्ये नगण्य आयोजनाहरु मात्र आ.ब. २०७२/७३ को बार्षिक जिल्ला बिकास योजनामा समाबेश भएको देखिन्छ । यसले सहभागितामूलक योजना पद्धति को अवलम्बन हुन सकेको देखिन्न ।

ग) बार्षिक रुपमा अत्यधिक आयोजनाहरु (२९७) आयोजनाहरु) संचालन गर्दा प्राबधिक तथा प्रशासनीक कर्मचारीहरु मथि कार्यचाप बढ्न गई आयोजनाहरुको रेखदेख, सुपरिबेक्षण र उपभोक्ताहरुलाई प्रदान गरिने सेवा प्रबाहमा कमी हुन गएको देखियो । यसबाट आयोजनाको कार्यान्वयन र गुणस्तर पनि प्रभावित रह्यो ।

घ) २०७२ ज्येष्ठ र आषाढमा संझौता भएका ३३ आयोजनाहरु सोही आ. ब. भित्र पूरा हुन सकेको देखिएन ।

ङ) श्रोतसाधनको उपलब्धतामा स्थिरता देखिन्न । नेपाल सरकारव्दारा प्राप्त बजेट सिलिङ घटेर आउनु । जिल्लाको आन्तरिक आयकोस्रोत पनि घट्दै गईरहेकोले जिल्ला विकास योजना कार्यान्वयनमा कठिनाई हुने गरेको छ ।

च) लक्षित बर्गका लागि जिल्ला परिषदबाट बजेट स्वीकृत हुने गरे पनि कार्यक्रमको निर्णय संबन्धित समन्वय समितिबाट हुने गरेको देखिन्छ । कार्यक्रमको निर्णय तश्रो चौमाषिकमा पनि भएको पाईयो । यस्ता कार्यले लक्षित बर्गका कार्यक्रमहरुको प्रभावकारीतामा प्रश्न उठ्न सक्ने देखिन्छ ।

छ) नियममा ब्यबस्था भए अनुसार आयोजनाहरुको अनुगमन पछि पेश गर्ने प्रतिबेदनमा आयोजना वा कार्यक्रमहरुको अवस्था दर्शाउने बिबरण उल्लेख भएको देखिएन ।

ज) न्यूशकास (MCPM) मा प्राप्त अंक घट्दै गएको छ ।

झ) विकास निर्माणमा गर्नु पर्ने नगद सहभागितालाई उपभोक्ताहरुले बोझको रुपमा लिने गरेको पाईयो ।

ञ) आ.व.को सुरुमा निर्धारण हुने जिल्ला दररेटले निर्माण चरणमा बजार भाउलाई सम्बोधन गर्न नसक्दाआयोजना कार्यान्वयमा कठिनाई भएको पाईयो ।

ट) गुनासोको रेकर्ड राख्ने गरेको देखिएन ।

ठ) कार्यालय भवन साँघुरोभएको कारण दैनिक कार्यसम्पादनमा कठिनाई भएको देखिन्छ ।

९. सामाजिक जिम्मेवारी पुरा गर्न जि.बि.स. भक्तपूरले चाल्नु पर्ने कदमहरु वा सुझावहरु

- धेरैजसो सेवाग्राहीहरुले सेवा लिने क्रममा आवश्यक पर्ने काजात र प्रकृयाका बारेमा संबन्धित कर्मचारीहरुसंग संपर्क राख्ने गरेको पाईयो । उनीहरुले कार्यालयको नागरिक वडापत्रको उपयोगको बारेमा अनभिज्ञता देखाएको पाईयो । तसर्थ बडापत्रको उपयोगका बारेमा थप उपायहहरुको खोजी गर्नु पर्ने देखिन्छ ।
- हालको गुनासो व्यवस्थापन प्रणालीलाई प्रभावकारी हुने गरी बैकल्पिक उपायको खोजी गर्नुपर्ने ।
- स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ र नियमावली २०५६ अनुरुप अवलम्वन गरिने योजन तर्जुमा प्रकृया अन्तर्गतको ईलाका भेलाबाट सिफारिस भएका आयोजनाहरु बार्षिक बिकास कार्यक्रममा समावेश गरी सहभागितात्मक योजना तर्जुमा प्रकृयालाई प्रबर्धन गर्नु जरुरी छ ।
- लक्षित बर्गका लागि तोकिएको बजेट र कार्यक्रमको तर्जुमा एवं कार्यान्वयनमा समुदायको पनि सहभागीता हुने पद्यतिको अवलम्बन गर्न समुदायमा आधारित संस्थाहरुको (CBO) सहभागितालाई प्रोत्साहित गर्नु पर्ने देखिन्छ ।
- भक्तपुर जि.वि.स.को आन्तरिक आयमा बृध्दि गर्ने उपायहरुको खोजी गरी सो को सुझावहरुको कार्यान्वयन गर्नु पर्ने देखिन्छ ।
- बिकास कार्यमा जिबिसको बढ्दो जिम्मेवारी निर्वाह गर्नका लागि आयोजना वा कार्यक्रमहरुको अनुगमन गर्ने बिद्यमान ब्यबस्थालाई नतिजामूखि बनाउन अनुगमन संयन्त्रका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको क्षमता बिकास गर्नका लागि तालिम कार्यक्रमहरु संचालन गर्नु आवश्यक छ ।
- न्यूशकास (MCPM) मा राम्रो अंक प्राप्त भईरहेता पनि प्राप्त अंकमा बर्षेनी ह्रास हुदै जानु कार्यालयको लागि राम्रो संकेत हैन । तसर्थ कर्मचारीहरुलाई न्यूशकास (MCPM) संबन्धी तालिमको अवसर प्रदान गरी उनीहरुको कार्यक्षमता बृध्दि गर्नु जरुरी छ ।
- गैससव्दारा संचालित आयोजना वा कार्यक्रमहरुको स्वीकृतिको लागि जिबिसले सिफारिस गर्दा सो आयोजना वा कार्यक्रमबाट स्थानीय आवश्यकता संबोधन हुने हो होईन सो कोसो मार्फत लेखाजोखा गर्न कार्यदल बनाउनु पने र कार्यदलको सिफारिसमा कार्यक्रमको सिफारिस जिबिसले गर्ने ब्यबस्था गर्नु उपयुक्त हुन सक्दछ । बजेट निकाशाको लागि सिफारिस गर्दा संबन्धित स्थानीय निकाय वा कार्यालयको सिफारिस संगै जिबिसले पनि राम्रो अनुगमन गर्ने ब्यबस्था गर्नु पर्ने देखिन्छ ।
- बिशेष कोषको परिचालन गर्नु आबश्यक छ । यसको लागि जिबिसले निर्देशिका बनाउनु पर्ने देखिन्छ ।

१०. सामाजिक परीक्षण गर्दाका केही अनुभवहरु

१. धेरै बिषयगत कार्यालयहरुसंग सामाजिक परिक्षण संबन्धी फारमहरुमा उल्लेखित सूचनाहरु उपलब्ध छैनन ।

२. अधिकांश कार्यालयहरुको प्रगति बिबरण्मा भौतिक प्रगति (प्रतिफल–Output) मात्र उल्लेख हुने र कार्यक्रमको असर वा उपलब्धी (Outcome) उल्लेख हुने गरेको छैन ।

३. फारममा उल्लेखित सूचकहरुले धेरै कार्यालयहरुको सूचक समेट्न सकेको छैन ।

४. सामाजिक परिक्षण गनु पूर्व जिबिस र बिषयगत कार्यालयहरु बिच सूचक र फारामको बारेमा छलफल हुनु जरुरी छ ।

अनुसूचिहरु

अनुसूचि १

सहभागीहरुको उपस्थिति

आज मिति २०६३।८।२५ गते सोमबारका दिन जि.वि.स. भवन अमरपुरमा स्थानीय निकाय अधिकारी श्री ध्रुव प्रसाद कोइरालाको अध्यक्षतामा आ.व. २०६२।६३ मा जि.वि.स. बाट संचालित योजना तथा कार्यक्रमहरुको "सामाजिक परीक्षण कार्यक्रम" संचालित भै उक्त कार्यक्रममा देहाय बमोजिम महानुभावहरुको उपस्थिति भयो।

उपस्थिति हस्ताक्षर

सि.नं.	नाम थर	पद	कार्यालय / संस्था	हस्ताक्षर
१.	श्री ध्रुव प्रसाद कोइराला	स्था.वि.अ.	जि.वि.स.को का.	
२.	श्री तेजप्रसाद पौडेल	प्र.जि.अ.	जि.प्र.का.	
३.	श्री दुर्लभ थापा	सभापति	ने.का.जि.स.	
४.	श्री राजेन्द्र राजथला	अध्यक्ष	ने.क.पा.एमाले जि.स.	
५.	श्री देवेन्द्र डंगोल	संयोजक	ने.क.पा.(माओवादी) केन्द्र	
६.	श्री रमेश थापा क्षेत्री	अध्यक्ष	ने.म.कि.पा. जि.स.	
७	श्री भगवती कार्की	प्रतिनिधि	रा.प्र.पा. नेपाल जि.स.	
८.	श्री रामशरण लामिछाने	अध्यक्ष	रा.प्र.पा. जि.स.	
९.	श्री मनोज थापा	जि.स.स.	ने.क.पा.माले जि.स.	
१०	श्री श्रीकृष्ण श्रेष्ठ	इन्चार्ज	ने.क.पा.-क्रान्तिकारी माओवादी	
११	श्री सुरेन्द्र प्रधान	अध्यक्ष	संघीय समाजवादी पार्टी	
१२.	श्री शिवहरि ~~[illegible]~~ खनाल	अध्यक्ष	राष्ट्रिय जनमोर्चा जि.स.	
१३.	श्री कुमार बोगटी	प्रतिनिधि	नेकपा माओवादी-चन्द	
१४	श्री दिगम्बरकुमार खत्री	अध्यक्ष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी	
१५.	श्री राजेन्द्र सम्शेर थापा	प्रतिनिधि	नयाँ शक्ति नेपाल जि.स.	
१६.	श्री दिल बहादुर तामाङ	अध्यक्ष	राष्ट्रिय जनमुक्ति पार्टी	
१७.	श्री कृष्ण पहाडी	अध्यक्ष	नेकपा एमाले	
१८.	श्री किरण बज्राचार्य	प्रहरी उपरीक्षक	अन्तर्राष्ट्रिय प्रहरी परिषद्	
१९.	श्री [illegible]	[illegible]	[illegible]	
२०.	श्री कमल ज्ञवाली	का.का.अ.	भरतपुर [illegible] न.पा.	
२१	श्री मोतिनाथ सुवाल	"	[illegible] न.पा.	
२२	श्री रामलाल अधिकारी	"	[illegible] न.पा.	
२३	श्री हितराज लम्साल	"	[illegible] न.पा.	
२४	श्री राजेन्द्र कार्की	"	नगरकोट न.पा.	

क्र.सं.	नाम थर	पद	कार्यालय संस्था	हस्ताक्षर
२४	श्री गजेन्द्र नेपाली	का.का. अ.	मकवानपुर ने.पा.	
२५	श्री माधवजंग कार्की	प्र.जि.अ.	जि.प्र.का.	[signature]
२६	श्री पशुपति पौडेल	का.प्र.	स्था. अ. जि. का.	
२८	श्री [illegible] थापा [illegible]	उपाध्यक्ष	आदिवासी जनजाति जि.स.	
२९	श्री रामकृष्ण परियार	"	दलित जागरण जि. स.स.	[signature]
३०	श्री कल्पना राजथला	"	महिला जिल्ला स.स.	[signature]
३१	श्री ~~[illegible]~~ कल्याण [illegible]	"	जिल्ला अपाङ्ग, समन्वय स.	
३२	श्री नवराज गैरात्र	अध्यक्ष	मा.वि. स. महासंघ	[signature]
३३	अर्जुन [illegible]	[illegible]	जिल्ला शिक्षा कार्यालय	[signature]
३४	परशुराम पाण्डे	मन्त्री	नेपाल रेडक्रस	[signature]
३५	[illegible]	नि. अध्यक्ष	[illegible]	[signature]
३६	उमेश चन्द्र [illegible]	ज.स्वा.नि.	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	[signature]
३७	[illegible]	ज्ञा.स.		[signature]
३८	[illegible]	[illegible]	जि.वि.स. [illegible]	[signature]
३९	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[signature]
४०	सरस्वती [illegible]		खुडा[illegible]पानी	सरस्वती
४१	सानु भाई [illegible]	अध्यक्ष [illegible]	[illegible]	[signature]
४२	सर्मिला [illegible]	सदस्य	" "	[signature]
४३	सूर्यबहादुर फेम्बु	सदस्य	[illegible] गाउँ [illegible]	[signature]
४४	हरिभक्त फेम्बु	कोषाध्यक्ष	" "	[signature]
४५	तुलसीदास [illegible]	अध्यक्ष	[illegible] समिति	[signature]
४६	[illegible]	अध्यक्ष	[illegible]	[signature]
४७	[illegible]	सचिव	[illegible]	[signature]
४८	डिल्ली प्र. [illegible]	अध्यक्ष	[illegible]	[signature]
४९	शरद कुमार वर्मा	[illegible]	जि.वि.स. [illegible]	[signature]
५०	सीताराम खड्का	[illegible]	[illegible]	[signature]
५१	पुष्करराज [illegible]	पत्रकार	रेडियो नेपाल/ समाचारपत्र दैनिक	[signature]
५२	[illegible]	"	[illegible] / न्यूज अफ साप्ताहिक	[signature]
५३	निर्मल [illegible]	[illegible]	[illegible]	[signature]
५४	[illegible] बहादुर [illegible]	सचिव	[illegible] बाल अधिकार [illegible]	[signature]
५५	किशोर लाल महतो	[illegible]	[illegible]	[signature]

सि. नं.	नामथर	पद	कार्यालय संस्था	हस्ताक्षर
५५	[illegible] गौतम	[illegible]	[illegible]	[illegible]
५६	बाबु काजी [illegible]	अध्यक्ष	वागेश्वरी- [illegible]	
५८	निला तिमिल्सिना	कार्यक्रम संयोजक	CREED-Nepal	
५९	बाबु काजी [illegible]	कोषाध्यक्ष	समाज [illegible]	
६०	राजगोपाल [illegible]	[illegible]	[illegible]	
६१	प्रमिला बस्नेत	सचिव	भगवती [illegible] सिन्धुपाल्चोक	प्रमिला
६२	शुभलक्ष्मी कार्की	[illegible]	[illegible]	
६३	अञ्जना पाण्डे	अध्यक्ष	" "	
६४	सुशीला [illegible]	का. सहायक	[illegible] भक्तपुर	
६५	[illegible] शर्मा		[illegible]	
६६	सरिता उपाध्याय		"	
६७	माधव प्रसाद घोरसाइने	[illegible]	"	
६८	भवानी घिमिरे	[illegible]	[illegible]	
६९	पूर्ण [illegible]	[illegible]	[illegible]	
७०	दिलिप कुमार [illegible]	[illegible]	[illegible]	
७१	श्याम कुमार कार्की	[illegible]	नेपाल [illegible]	
७२	दिपक थापा	[illegible]	भक्तपुर अस्पताल	
७३	लक्ष्मी अवाल	[illegible]	[illegible]	
७४	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
७५	[illegible]	D.S.O.	[illegible]	
७६	प्रेम बहादुर खड्का		[illegible]	
७७	महावीर अमात्य	[illegible]	[illegible]	
७८	गोविन्द कार्की	[illegible]	जि.वि.स.	
७९	जया नेपाली	नगरकोट-१२	दलित समन्वय समिति प्रतिनिधि	
८०	शिवहरि अधिकारी	"	[illegible]	
८१	रामलक्ष्मी [illegible]	[illegible]	जि.वि.स.	
८२	ललिता महर्जन	"	"	
८३	केदार थापा	"	"	
८४	भवनाथ अधिकारी	"	"	
८५	~~[illegible]~~ [illegible]	"	"	
८६	लक्ष्मीमैया श्रेष्ठ	"	"	
८७	[illegible] बहादुर [illegible]	"	"	

८८	गोकुल थापा	स.	डिभिजन स.	
८९	ज्ञानकृष्ण बुढा	"	"	[illegible]
९०	प्रेमबहादुर कुँवर	"	"	[illegible]
९१	कृष्णगोविन्द लामिछाने	"	"	[illegible]
९२	हरि बहादुर लामा	"	"	[illegible]
९३	मिरा लिम्बु सेन	"	नगरकोट स.पा.	[illegible]
९४	कृष्णराम कोजु	"	डी.क्रि.स.	[illegible]
९५	[illegible] मलेडा	"	"	[illegible]
९६	ओजबहादुर गुरुङ	जवान	महरुद्र बहादुर [illegible]	[illegible]
९७	चाँडेका ओली			चाँडेका
९८	भोजराज कुँवर		नेपाल नेत्र ज्योति संघ	[illegible]
९९	[illegible]	प्र.ह. चौधरी	[illegible]	[illegible]
१००	बद्री नाथ अधिकारी	प्रहरी [illegible]	[illegible]	[illegible]
१०१	दिलीप कुमार [illegible]	"	[illegible] "	[illegible]

अनुसूचि २

बृहद छलपकल कार्यक्रमका केहि झलकहरु

कार्यक्रमका अध्यक्ष स्था.वि.अ. दायां र प्रमुख अतिथी प्र.जि.अ. वायां

प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्दै सामाजिक परीक्षण विज्ञ दिलिप कुमार चापागाई

बृहद छलफल कार्यक्रमका सहभागीहरु

सामाजिक परिक्षणको प्रारम्भिक प्रतिदेन प्रस्तुतिकरण कार्यक्रमका तस्बिरहरु

छलफल पश्चात कार्यक्रमको समापन गर्दै स्थानीय विकास अधिकारी

अनुसूचि ३

प्रारम्भिक प्रतिबेदनको प्रस्तुती पछि सहभागीहरुले राख्नु भएको बिचारको संक्षिप्त बिबरण

१. यवती कार्की, केन्द्रीय सदस्य, राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पाटी नेपाल

बजेट स्वकृति समयमा हुन नसक्दा काम पनि समयमा हुन सकिरहेको छैन । स्वीकृत भएका आयोजनाहरु मध्ये कति पूरा भए ? जनताको क्षमता अनुसार जनभहभागीता हुनु पर्छ । स्थानीय निकायको संरचना संबन्धी राजनैतिक दलहरुको रायको कदर भएको छैन ।

२. नवराज गेलाल, अध्यक्ष, गाबिस महासंघ ।

प्रस्तुत प्रतिबेदन सामाजिक परिक्षकले निकै मेहनत गरेर तयार गरिएको छ । आयोजनाहरु निर्माणको चरणमा प्राबिधिक सहयोग पाउन नसकेको उपभोक्ताहरुको गुनासो रहेको छ । आन्तरिक श्रोत न्यून हुने कारणको बिश्लेषण हुनु जरुरी छ । न्यूशकास मूल्यांकनमा जिबिसको स्थान घट्दै जानुको कारण प्रतिबेदनमा समेटिएको पाईएन । आयोजनाहरुको उपलब्धी (Outcome) उल्लेख भएको पाईएन । आयोजनाहरुको गुणस्तरको बारेमा पनि संबोधन हुनु आवश्यक थियो । निर्वाचन क्षेत्र बिकास कार्यक्रमको प्रभावकारीता हेर्नु जरुरी छ । जबाफदेहीता र पारदर्शिता छैन । ईलाका भेलाबाट पारित कति आयोजनाहरु बार्षिक कार्यक्रममा समावेश भए त्यसको पनि लेखाजोखा हुनु जरुरी छ ।

३. कमल ज्ञवाली, का.अ.,मध्यपुर थिमी नगरपालिका

सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक परिक्षण बिचको भिन्नता के हो ? लगानी अनुसारको प्रतिफल आयो आएन भनेर सामाजिक परिक्षण गरिन्छ । सामाजिक परिक्षणमा समाजको सामाजिक दायित्वको पनि लेखाजोखा गरिन्छ ।

४. केशर बहादुर खड्का, नगरकोट नगरपालिका

आयोजना संझौता गर्दा नगरपालिका र वार्ड दुबैको सिपारिस किन चाहियो ? प्राबिधिक र उपभोक्ताहरु बसेर आयोजनाको सामाजिक परिक्षण गरिनु आवश्यक छ । आयोजना संचालन पूर्व उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुलाई अभिमूखिकरण गर्नु जरुरी छ ।

५. कृष्ण पहाडी, अध्यक्ष, ने. क. पा. संयुक्त

काम गर्नेको सोच र ब्यबहारमा परिबर्तन हुनु जरुरी छ । भक्तपूरका कतिपय स्थानहरुको अवस्था दुर्गम जिल्ला सरह छ । पिछडिएको बर्ग र क्षेत्रमा आयोजना छनौट भए कि भएनन । पहुंचको आधारमा मात्र आयोजना छनौट भए कि ? लेखाजोखा हुनु जरुरी छ । बिषयगत कार्यालयबाट पर्याप्त सूचना हुन नसक्नु दुःखको कुरा हो । कार्यालयहरुको ध्यान जानु जरुरी छ ।

६. श्यामकाजी दुवाल, सूर्यबिनायक नगरपालिका

आयोजनाहरुमा प्राबिधिक सहयोग समयमा उपलब्ध नभएको गुनासो छ । निर्माण कार्यको मूल्यांककनमा कमी हुदा उपभोक्ताहरु मर्कामा छन ।

७. रामकृष्ण चौलागाई, सचिव, बिरुवाबाट ढुंगिन सडक निर्माण उपभोक्ता समिति

न्यूशकासमा जिल्लाको अंक कम हुदै जानुको कारण के हो ? लामो समयसम्म चक्रपथ जस्ता आयोजनाहरु पूरा भएका छैनन । निर्वाचन क्षेत्र बिकास कार्यक्रम प्रति धेर गुनासाहरु छन ।

८. कमल दुवाल

बिकास निर्माण प्रकृयासंगै सामाजिक परिक्षण हुनु जरुरी छ । बंचित क्षेत्रमा बजेट बिनियोजन हुन सकिरहेको छैन । पहुंचको आधारमा मात्र भैरहेको छ । साना टुक्रे आयोजनाहरुको संख्या न्यून हुनु जरुरी छ । आ.ब.का अन्तिम समयमा केन्द्रबाट बजेट आउदा सोको कार्यान्वयनमा समस्या छ । निर्बाचन क्षेत्र बिकास कार्यक्रममा भएका कमी कमजोरीहरुको सुधार हुनु जरुरी छ । जिल्लाका राजनैतिक दलहरु जिम्मेवार बन्नु पर्दछ ।

९. रमेश थापा श्रेष्ठ, अध्यक्ष, नेपाल मजदूर किसान पार्टी, जिल्ला कार्य समिति

आफ्नो आवश्यकता हेर्नु भन्दा पनि दाताको ईच्छामा बिकास गर्ने हाम्रो प्रबृत्ति रहेको छ ।हामीले नीतिगत कुरा भन्दा पनि निजी कूरा गर्‍यौं । बिकासका सैध्दन्तीक अवधारणहरुलाई जनस्तर सम्म पुर्‍याउनु जरुरी छ । जनताले क्षमता भन्दा बढी   बिकासमा सहभगीता गरेका छन, त्यसको मूल्यांकन भएको छैन । योजना तर्जुमा प्रकृयामा सकृय सहभागीता हुन छाडेको छ । यस तर्फ हाम्रो ध्यान जानु जरुरी छ । बिकाससंग संबन्धित सूचना प्रवाह बढाउन थप उपायहरु गर्नु जरुरी छ । हाम्रो अनुगमन फितलो छ र यसलाई सवल बनाउनु जरुरी छ । स्थानीय निकायको पुनर्संरचना संबन्धमा अधिकांश दलकहरुको भावना बिपरित सिफारिस हुनु जरुरी छ ।

१०. प्रमूख अतिथी प्र.जि.अ. श्री तेज प्रसाद पौडेल

सामाजिक परिक्षकले मेहनत गरेर प्रतिबेदन तयार गरेको देखियो । प्रतिबेदनले धेरै बिषयहरु समेटेको देखिन्छ । प्रतिबेदन राम्रो छ । सहभागीहरुको सुझावलाई प्रतिबेदनमा समेट्ने प्रतिबध्दता पनि आएको छ । अतः प्रतिबेदन कार्यान्वयनमा पनि त्यत्तिकै चासो राख्नु जरुरी छ । न्यूनतम शर्त तथा कार्यसंपादन मूल्यांकनमा अंक कम हुदै गएको देखिन्छ । ठूला आयोजनाहरुलाई प्राथमिकता दिनु पर्ने देखिन्छ । योजना तर्जुमा प्रकृया तल्लो तहमा पुग्न सक्यो सकेन त्यसको पनि लेखाजोखा हुनु जरुरी छ । बिषयगत कार्यालयहरुको सूचना प्रवाहमा सुधार गर्नु आवश्यक छ । योजना तर्जुमा प्रकृया भन्द बाहिरका आयोजनाहरु छनौट गर्ने प्रबृत्ति रोक्नु जरुरी छ ।

११. अध्यक्ष स्थाबिअ ध्रुव प्रसाद कोईराला

प्रतिबेदनमा धेरै कुराहरु समेटिएका छन । योजनाको प्रतिफल जनस्तरमा पुग्न सक्यो सकेन सो हेर्नु जरुरी छ । लागत सहभागीताले आयोजनाको स्वामित्व आउने रहेछ । भक्तपूरमा लागत सहभागिता कम नैं छ । सामाजिक परिक्षणको अन्तिम प्रतिबेदन सार्वजनिक गरिने छ । सुझावहरुको कार्यान्वयन गरिने छ । बिशेष कोषको परिचालन हुन नसकेका बिषय उठेको छ र यसको परिचालन कसरी गर्ने हो सोको उपाय प्रतिबेदनमा आओस भन्ने चाहान्छु । स्थानीय निकायको पुर्नसंरचनाको कार्यमा ब्यस्त रहनु परेकोले कार्यालयका कतिपय कुराहरुमा मैंले समय दिन सकिरहेको थिईन ।अन्त्यमा हाम्रो आमन्त्रणलाई स्वीकार गरेर आफ्ना महत्वपूर्ण बिचारहरु राख्नु हुने सबैलाइ धन्यबाद । कार्यक्रमको अन्त्य गरियो ।

अनुसूचि ४

जिल्ला बिकास समिति भक्तपूर
उपभोक्त समिति मार्फत योजना संचालन सम्बन्धमा भएको निर्णय
आ.ब. ०६८/६९

निर्णय नं. १

यस जि. बि. स. बाट उपभोक्ता समितिहरु मार्फत निर्माण कार्य संचालन हुदै आईरहेका योजनाहरु उपभोक्ता समितिबाट २० प्रतिशत लागत साझेदारीमा श्रमदान जुटाई कार्य हुदै आईरहेकोमा उपभोक्ता समितिहरुबाट बिभिन्न कार्यक्रमहरुमा जटिल प्रकृतिका कार्यहरुमा २० प्रतिशत श्रमदान जुटाई कार्य संपन्न गर्न समस्या भएकाले उपभोक्ता समितिबाट गर्नुपर्ने श्रमदानको प्रतिशत कमी गराइ दिन आवाजहरु उठिरहेको संदर्भमा अन्य ऐन नियममा गर्नुपर्ने ब्यबस्था बाहेक यस आ.ब. ०६८/६९ देखि उपभोक्ता समितिहरु मार्फत संचालन हुने योजनाहरुमा देहाय बमोजिम जनश्रमदान जुटाउनु पर्ने गरी योजना संथालन गर्ने निर्णय गरियो ।

तपसिल

सि. नं.	कामको प्रकृति	गर्नु पर्ने श्रमदान	कैफियत
१	सडक कालोपत्रे गर्ने, पक्कि पुल निर्माण, खानेपानी ट्यांकी निर्माण, भवन निर्माण, सडक ढलान गर्ने कार्य र बिद्यालयमा संचालन हुने योजनाहरु	१० /	
२.	सडक ग्राभेल, रिटेनिङ्ग वाल निर्माण, नाली निर्माण, ग्याबियन जाली भर्ने काम, माटो कटिङ्ग लगायतका कार्यहरु र खानेपानी पाईप लाईन खन्ने पुर्ने कार्यहरु	२०/	
३.	सि.नं. १ र २ मा बर्गिकरणमा नपरेका योजनाका कार्यहरुमा गर्नुपर्ने श्रमदान	२०/	
४	ब्जारबाट खरिद गर्नुपर्ने सामाग्रीहरु जस्तै ह्यूमपाईप, खानेपानी पाईप, फिटिङ्स सामाग्रीहरु जस्तापाता लगायतका सामाग्रहरु कार्यालयबाट खरिद गरी उपलब्ध गराउने		

अनुसूची ५

विषयगत कार्यालयहरुको सूचि

१. श्री जिल्ला विकास समितिको कार्यालय,

२. श्री जिल्ला कृषि विकास कार्यालय

३. श्री पशुसेवा कार्यालय

४. श्री जिल्ला शिक्षा कार्यालय

५. श्री जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय,

६. श्री खानेपानी डिभिजन कार्यालय

७. श्री महिला तथा बालवालिका कार्यालय

८. श्री जिल्ला बाल कल्याण समिति

९. श्री खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय

१०. श्री डिभिजन सहकारी कार्यालय

११. श्री नेपाल टेलिकम

१२. श्री नेपाल विद्युत प्राधिकरण

१३. श्री सडक डिभिजन कार्यालय

१४. श्री घरेलु तथा साना उद्योग विकास कार्यालय

१५. श्री जिल्ला सकारी संघ

१६. श्री कामाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेड,